

ПРАЗ СЭРЦА КОЖНАГА

Стан абаронна-масавай работы, перспектывы яе развіцця, шляхі палепшэння — гэтыя пытанні абмеркаваны на сходзе актыўна ўніверсітэта.

Начальнік ваеннай кафедры палкоўнік У. В. Лютаў у сваім дакладзе адзначыў, што абаронна-масавае выхаванне на вядучым надрах універсітэта займае вядучае месца сярод усяго ў рэспубліцы. Аднак ёсць яшчэ і фармалізм у рабоце, і недастатковая эфектыўнасць прадзімных мерапрыемстваў.

У 1973 годзе было праведзена 54 спарторніцтвы па ваенна-прыкладных відах спорту, у якіх удзельнічалі 3469 чалавек. Лічба здаецца унушальнай. Але сталі разрадкамі ўсяго толькі 309.

Дакладчык выдзеліў два моманты: партыйным, камсамольскім, грамадскім арганізацыям неабходна ўдзяліць сур'езную ўвагу ваенна-патрыятычнаму выхаванню. Пытанні абаронна-масавай работы не заўсёды ў сферы іх увагі, часам няма каардынацыі паміж агульнаўніверсітэцкім планам і факультэцкімі. У баку ад гэтай работы стаяць студэнцкія прафсаюзныя арганізацыі, якія з гатоўнасцю перадаюць свае абавязкі камітэтам ДТСААФ.

Старшыня савета ДТСААФ універсітэта М. В. Гарлатаў падрабязна гаварыў пра вынікі месячніка абаронна-масавай работы. У ходзе месячніка праведзена 26 тэматычных вечароў, 152 сустрэчы з Героямі Савецкага Саюза і вэтэранамі войн, канферэнцыі чытачоў, паходы па месцах баявой славы, масавыя спарторніцтвы па стральбе, радыёспорту; прагучала 342 лекцыі. Лепшымі факультэцкімі зарэкамендавалі сябе хімічны (старшыня камітэта ДТСААФ А. С. Ляшэвіч), біялагічны (М. С. Марозік), фізічны (М. А. Батурчыкі). Адстаюць факультэты прыкладнай матэматыкі (У. П. Нягода) і юрыдычны (А. У. Баркоў). Прычым камітэт ДТСААФ факультэта прыкладнай матэматыкі з году ў год дрэнна працуе.

Старшыня камітэта ДТСААФ юрфака А. У. Баркоў у сваім выступленні прызнаў, што вынікі месячніка несучаснальныя: гро-

шы ад рэалізацыі білетаў латарэі ДТСААФ былі сабраны з вялікім спазненнем. Стралковы спорт на факультэце трымаецца на плячах энтузіястаў. Асноўная бяда ў тым, што няма дакладнай каардынацыі ў рабоце грамадскіх арганізацый і прафсаюзнай арганізацыі супрацоўнікаў у тым ліку.

Каманда ўніверсітэта па стралковаму спорту ў сістэме «Буравесніка» ў апошнія гады пастаянна займае 5—6 месцы. Мала рыхтуецца разрадкаў па тэхнічных відах спорту.

— Спартыўная кафедра бяздзейнічае ў гэтым пытанні, — гаворыць М. В. Гарлатаў. — Я не разгуківаю з супрацоўнікамі кафедры, але воз і цяпер на адным месцы. Я ўжо не гавару аб водна-маторным і ваенна-марскім відах спорту... Спорткафедра чамусьці не зацікаўлена ў іх развіцці...

М. І. Аносаў, адказны сакратар савета вэтэранаў вайны, гаворыў аб тым, што мала яшчэ абмяркоўваецца кніжка з серыі «Мемуараў ваенных год. Гэта ж важны рэзэрв выхавання студэнтаў на баявых традыцыях старэйшага пакалення.

Бясспрэчна тое, што студэнтам блізка, у іх жыве сувязь з гераічнымі мінулым. Аб гэтым сведчаць шматлікія сустрэчы з вэтэранамі, сувязі з падшэфнымі ваеннымі часцямі, зорныя турыскія паходы. Толькі гэтай зімой 119 чалавек крочылі па Беларусі, Ленінградскай вобласці, пабывалі ў Карпатах, Карэліі. І ўсё ж...

— Мы часта адстаем ад патрабаванняў сённяшняга дня, недацэньваем значэнне абаронна-масавай работы, не каардынуем яе... — сказала ў заключэнне сакратар парткома Т. Я. Дударова.

Работа гэта таму і называецца масавай, што ў ёй павінны прымаць удзел усе. Выкарыстоўваючы традыцыйныя, трэба шукаць і новыя формы работы. Чаму б не сабраць вэтэранам вайны ў студэнцкай аўдыторыі і не пагаварыць аб тым, як яны разумеюць падзвіг, як фарміравала іх характар суровая школа вайны?.. Шукаць трэба. Проста неабходна.

Л. ЛЕВІТ.

Беларускі УНІВЕРСІТЭТ

ОРГАН ПАРТКОМА, РЭКТАРАТА, МЯСЦКОМА, КАМІТЭТА КАМСАМОЛА І ПРАФКОМА
БЕЛАРУСКАГА ОРДЭНА ПРАЦОУНАГА ЧЫРВОНАГА СЦЯГА ДЗЯРЖАУНАГА
УНІВЕРСІТЭТА ІМЯ У. І. ЛЕНІНА

№ 10 (1046) ● Чацвер, 21 сакавіка 1974 г. ● Цана 2 кап. ● Газета выдаецца з 1935 г.

ІДЗЕ АЛІМПІАДА «СТУДЭНТ І НАВУКОВА-ТЭХНІЧНЫ ПРАГРЭС»

ДАБІЛІСЯ ПОСПЕХУ

На фізічным факультэце падведзены вынікі першага тура алімпіады «Студэнт і навукова-тэхнічны прагрэс». На разгляд арганізацыйнага камітэта па спецыяльнасці «радыёфізіка» кафедра радыёфізікі і электронікі ЗВЧ прадставіла чатыры работы, кафедра электрафізікі — дзве. З іх рэкамендаваны на ўніверсітэцкі агляд-конкурс работы студэнтаў П. Фомчанкі, М. Калівы, С. Гілеўскага. Дыпламы I, II і III ступені на факультэце прысуджаны адпаведна Я. Карыху (V курс), Л. Грамыку (III курс), М. Скрыгану (III курс).

На агляд-конкурс па спецыяльнасці «фізіка» кафедра фізікі паўправаднаў прадставіла 8 работ, кафедра ядзернай фізікі — 2, кафедра тэарэтычнай фізікі — 4.

Да ўдзелу ва ўніверсітэцкім аглядзе вылучаны работы М. Мінаева, Ван Тхань Дау, М. Русаківіча.

На факультэце дыпламамі I, II і III ступені узнагароджаны адпаведна Чан Хонг Ньонг (V курс), Ю. Шэлег (V курс), В. Масолаў (IV курс).

У агляд-конкурсе дыпломных і курсавых работ на адзяленні радыёфізікі ўдзельнічалі работы, прадстаўленыя кафедрамі радыёфізікі і электронікі ЗВЧ, электрафізікі, ЭММ. Ва ўніверсітэцкім туры прымуць удзел В. Новікаў, У. Апанасовіч, А. Белы.

У факультэцкім туры заваявалі дыпламы I, II і III ступені Тхай Ле Тханг (IV курс), В. Зяленка (V курс), Нгуен Тхі Суан.

На адзяленні фізікі ў агляд-конкурсе курсавых і дыпломных работ удзельнічалі кафедра фізікі цвёрдага цела, ядзернай фізікі, фізікі паўправаднаў, фізічнай оптыкі, тэарэтычнай фізікі. На ўніверсітэцкі тур рэкамендаваны дыпломныя работы У. Вінакурава, А. Фёдаравых, М. Драздова. Факультэцкіх узнагарод—дыпламаў I ступені—удастоены Н. Міцькіна і Ю. Парадзінскі; дыпламаў II ступені — Г. Жураўскі і В. Анціміраў; дыпламаў III ступені — Г. Яскевіч, І. Дубоўская.

У агляд-конкурсе вынікаў вытворчай практыкі дабіліся поспеху В. Мачалаў, В. Авіжэно, Ф. Карэюк (адзяленне радыёфізікі), І. Зуйкоў, Ю. Скалоў, Т. Чанцова (адзяленне фізікі). Яны прымуць удзел ва ўніверсітэцкім туры.

Дыпламы заваявалі: I ступені — А. Кумейша, Г. Германенка, С. Кілін (V курс); II ступені — А. Баркоў, М. Паўлінаў, Т. Сцефановіч (V курс); III ступені — Т. Красоўская, Н. Касцюковіч, Н. Бернат (V курс).

Пераможцамі прадметнай алімпіады па фізіцы сярод студэнтаў II курса сталі Л. Шатон, В. Мінікала, Б. Меламед.

З ВЯЛІКАЙ ЗАЦІКАЎЛЕНАСЦЮ

На біяфаку прайшла канферэнцыя, арганізаваная кафедрай сістэматыкі раслін, на якой абмеркаваны пытанні, што датычаць метадаў сістэматыкі жывых арганізмаў.

Адкрыў канферэнцыю прафесар Ю. К. Фамічоў. Затым слова ўзяў ганаровы госьць, дырэктар інстытута эксперыментальнай батанікі АН БССР В. І. Парфёнаў. Ён падкрэсліў вялікае значэнне сістэматыкі ў пытаннях біялогіі. Прыемна было чуць і словы падзякі біяфаку за былых выпускнікоў, якія

працуюць цяпер у інстытуце эксперыментальнай батанікі АН БССР. Адным з іх з'яўляецца Г. Вынаеў, выпускнік 1973 г., які быў удастоен залатога медала ва Усесаюзным конкурсе студэнцкіх навуковых работ.

На канферэнцыі Г. Вынаеў выступіў з дакладам «Фітагеаграфічныя сувязі флоры Палесся з флорай Усходніх Карпат». Затым выступілі студэнты.

Вялікую зацікаўленасць праявілі ўдзельнікі канферэнцыі да пытанняў, якія асвятлялі

О. Нясюк (кафедра дарвінізму), Д. Траццякоў (кафедра сістэматыкі раслін), Г. Дзярабіна (кафедра заалогіі пазваночных), В. Клейман (кафедра фізіялогіі раслін) і інш. Глыбокі даклад зрабіў А. Еўтушэнкаў, з цікавасцю былі выслуханы выступленні В. Дземчанкі і Л. Ляўковіч.

Старшыня арганізацыйнага камітэта дацэнт А. С. Шуканаў падвёў вынікі канферэнцыі, адзначыў жывую зацікаўленасць да яе студэнтаў.

І. КАМЛАЧ,
студэнтка.

На здымках: на гістфаку ідзе студэнцкая навуковая канферэнцыя «XXIV з'езд КПСС і Праграма міру». З дакладам «Дружба і супрацоўніцтва СССР і Кубы — залог міру і міжнароднай бяспекі» выступае студэнтка IV курса Ірына Махнач.

Фота Д. Чаховіча.

ПРЭС-ЦЭНТР КАМІТЭТА КАМСАМОЛА ПАВЕДАМЛЯЕ

ЦК ВЛКСМ і Міністэрства вышэйшай і сярэдняй спецыяльнай адукацыі СССР увялі значок «За выдатную вучобу». Ім узнагароджваюцца студэнты, якія не толькі добра вучацца, але і займаюцца навукай і грамадскай работай.

Па рашэнню біора камітэ-

та камсамола 208 студэнтаў універсітэта узнагароджаны гэтым значком, 1071 — прадстаўлены да ўзнагароды.

Надаўна ва ўніверсітэце адбылася сустрэча прадстаўнікоў камітэтаў камсамола трактарнага і гадзіннікавага заводаў, камвольнага камбіната з зямляцтвамі замежных студэнтаў, якія навукаюцца ў БДУ. Пасля сур'езнай гутаркі аб напрамках работы з моладзю былі падпісаны трохба-

ковыя дагаворы аб дружбе і супрацоўніцтве: паміж камітэтам камсамола ўніверсітэта, гадзіннікавым заводам і КСНМ; камітэтам камсамола ўніверсітэта, трактарным заводам і Саюзам маладых камуністаў Кубы.

21 сакавіка адбудзецца сумесны вечар, прысвечаны 43-й гадавіне Саюза Працоўнай Моладзі Хо-Шы-Міна.

***

20-годдзе асваення цаліны адзначылі ва ўніверсітэце стварэннем 9 будаўнічых атрадаў, якія ў час летняга семестра-74 будуць працаваць у Чапаеўскім раёне Уральскай вобласці. А ў г. Чапаева паедзе не зусім звычайны атрад. Яго асноўны састаў — члены агітбрыгады факультэта журналістыкі. У атрада свая праграма, якая, акрамя работы на аб'ектах, прадугледжвае канцэрты і лекцыі для іншых СВА і мясцовага сельніцтва.

Георгій Якаўлевіч Рылюк — выхаванец нашага ўніверсітэта. У 1963 годзе закончыў геаграфічны факультэт. На працягу вяду гадоў быў сакратаром камітэта камсамола ўніверсітэта. Потым выкладчыцкая работа, актыўная грамадская дзейнасць.

На здымку: Георгій Якаўлевіч прымае шчырыя віншаванні. Толькі што ён абараніў дысертацыю на атрыманне вучонай ступені кандыдата геаграфічных навук. Тэма яго дысертацыі: «Змяненне прыродных умоў заходняй часткі беларускага Палесся пад уплывам антрапагеннага фактара». Спецыялісты лічаць, што работа адпавядае патрабаванням сучаснасці, мае вялікую практычную каштоўнасць.

Фота М. Нечыпарэнкі.

СТУДЭНЦКІ ДЭКАН

Дэмакрыт, старажытны філосаф, гаварыў: «Па самой прыродзе кіраваць уласціва лепшаму». Лепшаму? А калі іх, лепшых, больш сотні пераступіла парог факультэта? Кожны быў першым у школе. Адзін — нязменны старшыня савета дружыны, другі — сакратар камітэта камсамола... Зараз новая ступень — універсітэт. Вось тут у некаторых актыўнасць складвае крылы, уступаючы месца сузіральнасці, афарбаванай скептыцызмам. З Данутай Трыбухоўскай такога не здарылася. Дзяўчына ўзначальвае грамадскі дэканат на філалагічным факультэце. Арганізацыя гэта робіць яшчэ першыя крокі: вырашае самастойна пытанні наведвання лекцый, пасляхавасці, размеркавання дадатковых стыпендыяў. Грамадскі дэканат — школа кіравання. Практыка ў ёй развівае арганізацыйныя задаткі, рыхтуе да самастойнага жыцця.

Данута — першы студэнт-дэкан. Вядома, гучыць занадта салідна. Але за гэтай унушальнасцю — грандыёз-

ная адказнасць. Якімі зоркімі вачыма, чутым сэрцам трэба валодаць, каб зразумець кожнага, за учынкам убачыць чалавека. На чорнай дошцы — прозвішчы прагультычыкаў. Новая «Маланка». Да Дануты падыходзіць дзяўчына. «Не пішыце пра мяне, калі ласка. Я сёння...». Што скажа дэкан? Прынцыповасць, зацікаўленасць у агульнай справе, адказнасць за іншых — тыя якасці, якія робяць грамадскую актыўнасць Дануты рысай характару. Званок. Для дэкана таксама. Яна ж студэнтка II курса рускага аддзялення.

У заліковай кніжцы студэнткі Трыбухоўскай толькі выдатныя адзнакі. Вечар. Вуліца патанае ў святле лямп-адуданчыкаў. Данута любіць вячэрні Мінск... Так, у тэатры Янкі Купалы прэм'ера. Трэба неяк узяць білет... Інтэрнат. Заўтра практычныя заняткі па рускай мове, на дзевяностаў старонцы адкрыт Бальзак... Што ж, за падручнікі.

Г. ПАЎЛАВА.

ДЛЯ ПАСПЯХО-ВАЙ падрыхтоўкі высокакваліфікаваных спецыялістаў важнае значэнне мае пошук новых, больш эфектыўных метадаў навучання, якія садзейнічаюць развіццю творчай ініцыятывы і навікаў самастойнай работы. Гэта становіцца зразумелым, калі ўлічыць той вялікі аб'ём ведаў, які неабходна атрымаць будучаму спецыялісту за час навучання, і тое, што час навучання абмежаваны, а колькасць неабход-

Народны КАНТРОЛЬ

узнікае неабходнасць у больш гібкім кіраванні вучэбным працэсам, які ўключае як абавязковае, так і самастойнае навучанне.

Паляпшэння якасці падрыхтоўкі спецыялістаў можна чакаць ад укаранення прагрэсіўнага мета-

лад, складаюцца графікі, у якіх плануецца як абавязковая, так і самастойная работа студэнтаў, распрацоўваюцца метадычныя дапаможнікі для самастойнай работы студэнтаў.

Аднак у цэлым па універсітэту работа па ўка-

СЕТКАВАЕ ПЛАНАВАННЕ ВУЧЭБНАГА ПРАЦЭСУ

ных ведаў пастаянна расце.

Далейшага павышэння

ду сеткавага планавання вучэбнага працэсу з прымяненнем ЭВМ для кіравання ходам вучэбнага працэсу. Гэты метад ужо знайшоў прымяненне ў радзе вышэйшых навучальных устаноў.

Якія перавагі метаду сеткавага планавання? Па-першае, пры гэтым метаде ёсць магчымасць устанавіць правільныя прапорцыі паміж аб'ёмам абавязковых і самастойных заняткаў студэнтаў на працягу ўсяго перыяду навучання. У выніку студэнты загружаны больш раўнамерна, і таму адпаведна павышаецца эфектыўнасць навучання.

Па-другое, можна прымяніць ЭВМ для складання аптымальных варыянтаў раскладаў, распрацоўкі календарных планаў выкладчыкаў і студэнтаў, для штодзённага кантролю за ходам вучэбнага працэсу, бягучай пасляхавасцю студэнтаў і апрацоўкі іншай аперацыйнай інфармацыі, звязанай з вучэбным працэсам. Такім чынам, паяўляецца непасрэдная магчымасць кіраваць ходам вучэбнага працэсу, своечасова вызначаць найбольш напружаныя перыяды работы.

Некаторая работа па ўкараненні сеткавага планавання вучэбнага працэсу ўжо вядзецца на факультэтах нашага універсітэта. Так, напры-

раненню сеткавага планавання з прымяненнем ЭВМ, г. зн з поўным выкарыстаннем магчымасцей гэтага метаду, вядзецца яшчэ недастаткова інтэнсіўна. Гэта растлумачваецца адсутнасцю асабістага вопыту на факультэтах і недастатковай інфармацыяй аб вопыце прымянення метаду ў іншых навучальных установах. Таму, каб сеткавае планаванне дало чакаемы вынік, неабходна разам з прадаўжэннем работы, якая ўжо вядзецца на факультэтах, укараніць яго спачатку поўнасцю на адным з факультэтаў з прыцягненнем да гэтай работы вылічальнага цэнтра БДУ. Атрыманы пры гэтым вопыт можна было б затым распаўсюдзіць на іншых факультэтах і ў канчатковым выніку стварыць адзіную сістэму кіравання вучэбным працэсам.

Бясспрэчна, што пры шырокім выкарыстанні метаду сеткавага планавання для аперацыйнага кіравання вучэбным працэсам можна будзе дабіцца і больш высокай якасці падрыхтоўкі спецыялістаў.

Л. КІРЫЛА,

кіраўнік сектара вучэбнай работы групы народнага кантролю універсітэта.

Тэма сённяшніх заняткаў у трэцякурснікаў ФПМ — «Метады аптымізацыі». Лекцыю чытае в. а. дацэнта В. В. КРАХОТКА.

Фота П. Грабенчука.

САСТАЎ ШТАБА ПРАЦОЎНЫХ СПРАЎ

- Г. М. Блінкоў, начальнік штаба, кафедра агульнай фізікі;
- С. Д. Куніцкі, камісар, гістфак, IV курс;
- В. А. Жданок, памочнік начальніка штаба, фізфак, III курс;
- М. М. Дуброўскі, томскія СБА, матфак, III курс;
- А. С. Сафонаў, памочнік камісара, фізфак, II курс;
- Л. І. Ермаковіч, цалінскія СБА, гістфак, IV курс;

- А. І. Каваленка, беларускія СБА, хімфак, II курс;
- І. М. Шарый, інтэрэтарды, фізфак, II курс;
- В. А. Івашкевіч, беларускія СБА, ФПМ, III курс;
- І. В. Міляшкевіч, гарадскія СБА, фізфак, II курс;
- В. Д. Старычонок, малдаўскія СБА, філфак, III курс;
- М. А. Зубеня, адказны за правядзенне заняткаў па тэхніцы бяспекі, юр-

- фак, III курс;
- Е. Ф. Філонова, медпідрыхтоўка, ФПМ, III курс;
- Л. Т. Агароднік, член камітэта камсамола, філфак, III курс;
- Г. В. Макарава, адказная за падрыхтоўку атрада праваднікоў, матфак, III курс;
- В. І. Пракошын, намеснік сакратара парткома; У. Р. Івашын, прарэктар па вучэбнай рабоце; М. І. Цырульнікава, загадчыца паліклінікі.

эфектыўнасці вучэбнага працэсу можна дабіцца шляхам павелічэння аб'ёму самастойнай творчай работы студэнтаў па вывучэнню тэарэтычных дысцыплін, правядзенню навуковых даследаванняў і іншых відах навучання пад кантролем і кіраўніцтвам выкладчыкаў і кафедр. Развіццё навыкаў самастойнай работы вельмі неабходна, таму што дазваляе прывіць студэнтам самастойнасць мыслення, крытычнае ўспрыманне вылучаемага матэрыялу і, у выніку, падрыхтаваць творчага спецыяліста. Такім чынам,

параўнанне. Матэматыкі (газета «Рошым любую задачу») таксама пішуць аб мінулай сесіі. Артыкул называецца «Вынікі сесіі». Нават

АГЛЯД ДРУКУ

УМЕЦЬ І НЕ УМЕЦЬ

беглы прагляд яго дазваляе заўважыць, што артыкула — няма. І зазаметкі — таксама, а ёсць толькі нейкі цыркуляр. Матэрыял складаецца з 15 сказаў. У ім — ніводнай лічбы альбо прозвішча, затое восем разоў паўтараюцца словы тыпу «неабходна, павінны» і г. д. Каму карысць ад такога артыкула — сказаць цяжка. А вось шкодзіць ён, перш за ўсё, тым жа першакурснікам, якіх патрэбна зараз проста падбадзёрыць і падтрымаць.

Расул Гамзатаў пісаў: «Няма проста слова. Яно альбо праклён, альбо віншаванне, альбо прыгажосць, альбо боль, альбо бруд, альбо кветка, альбо хлусня, альбо праўда, альбо свет, альбо цёмра». Слова можа

дапамагчы, можа параніць, а можа проста ўпасці ў пустаці. Гэта нельга забываць у першую чаргу тым, каму выпала нялёгкае справа —

выпускаць факультэцкую газету. На жаль, рэдкалегія «Рошым любую задачу» не ўлічвае гэта. Амаль усе матэрыялы апошняга нумара агульнага характару, інструктыўныя. А дзе жывыя людзі, вашы таварышы, дзе, нарэшце, ваш асаблівы студэнткі запал і выдумка!

Змест зместам, але нельга забываць і аб форме.

«Алгарытмаўцы» выбралі сабе зручную форму. Газета выпускаецца на палосах. Гэта дазваляе з выхадам кожнага наступнага нумара не здымаць поўнасцю папярэдні, а пакідаць самыя цікавыя матэрыялы яшчэ на нейкі час. І малюнкі тут не-

благія, і здымкі, а вось аўтары матэрыялаў нярэдка чамусьці застаюцца невядомымі, ды і выхадных даных — парадкавага нумара, даты, складу рэдкалегіі — няма. Скажаце, дробязі. Не, проста газетная этыка патрабуе: ганьбіш альбо хваліш — май мужнасць зрабіць гэта адкрыта.

Хай не абвінавачваюць мяне ў прадузятасці, але ад знешняга акадэмізму «Рошым любую задачу» становіцца крыху не па сабе. Рамка, тоўстае шкло і раптам мудрагелістыя загамоўкі, што разлічаны, мабыць, на чалавека з вельмі багатай фантазіяй (інакш іх проста нельга прачытаць). Бледныя палосы: ні малюнкаў, ні здымкаў, ды і рубрык не відаць. Гэта якраз той выпадак, калі газета не імкнецца мець сваё аблічча, свае традыцыі. Адсюль нават сумны гумар, які цяжка параўноўваць з алгарытмаўскім гумарам Квэзі, пастаяннага героя гумарыстычнага Дэльта-клуба.

Л. ПЕРАСЫПКІНА.

НА ЗДЫМКУ: у праблемнай лабараторыі меліярацыі ландшафтаў географічнага факультэта. За якасным вызначэннем раслінных узораў аспірантка Лідзія Мікалаеўна КУНЕВІЧ і старшы лабарант Надзежда Мікалаеўна ВАХНЕНКА.

У МАСКОЎСКІМ ДОМЕ вучоных адбыўся градыцыйны гадавы сход Акадэміі навук СССР, якая ўступіла ў свой юбілейны год. Кіруючыся пастановай ЦК КПСС аб святкаванні 250-годдзя акадэміі, савецкія вучоныя адзначаюць гэту знамянальную дату як агляд дасягненняў айчыннай навукі, яе ўкладу ў сацыялістычную вытворчасць, у нашу шматнацыянальную культуру, у барацьбу за мір і дружбу паміж народамі.

партыі і Савецкай дзяржавы, накіраванай на змякчэнне міжнароднай абстаноўкі. Вялікі ўклад у рэалізацыю Праграмы міру, вылучанай XXIV з'ездам КПСС, унеслі візіты таварыша Л. І. Брэжнева ў ЗША, ФРГ, Францыю, Індыю, на Кубу. Паляпшэнне абстаноўкі ў свеце, адзначыў М. У. Келдыш, адкрыла новыя магчымасці для міжнароднага супрацоўніцтва ў галіне навукі і тэхнікі, перш за ўсё для аб'яднання навуковых

АКАДЭМІІ НАВУК СССР 250 ГАДОЎ

Значныя вынікі атрыманы ў радзе раздзелаў тэарэтычнай матэматыкі і яе дадаткаў да розных галін навукі і тэхнікі. На аснове створанай тэорыі сістэм кіравання з пераменнай структурай распрацаван комплекс прыстасаванняў, які выкарыстоўваецца для кіравання прамысловымі аб'ектамі ў металургічнай, хімічнай і іншых галінах прамысловасці.

залегаючых цвёрдых карысных выкапняў.

У галіне грамадскіх навук закончаны шэраг даследаванняў па актуальных праблемах сучаснасці, па распрацоўцы сацыяльна-эканамічных пытанняў навукова-тэхнічнага прагрэсу, расшырэння эканамічных сувязей СССР з сацыялістычнымі краінамі.

У заключэнне прэзідэнт акадэміі сказаў:

— У Звароце Цэнтральнага Камітэта КПСС да партыі, да савецкага народа адзначаецца, што ў мінулым годзе разам з выдатнымі дасягненнямі ў развіцці пароднай гаспадаркі краіны новых поспехаў дабіліся і работнікі навукі, савецкія вучоныя.

Цэнтральны Камітэт партыі выказаў упэўненасць у тым, што савецкая інтэлігенцыя будзе з яшчэ большай энергіяй, настойлівасцю развіваць навуку, тэхніку і культуру. Няма сумненняў у тым, што ў адказ на заклік нашай партыі Акадэмія навук СССР дасягне ў гэтым годзе яшчэ больш значных навуковых вынікаў, унёсць сваімі даследаваннямі новы ўклад у будаўніцтва камуністычнага грамадства.

Пытанні навукова-арганізацыйнай дзейнасці прэзідэнта АН СССР асвятліў у дакладзе выконваючы абавязкі галоўнага вучонага сакратара прэзідэнта член-карэспандэнт АН СССР Г. К. Скрабін.

Присутныя цёпла віталі лаўрэатаў залатых медалёў і прэміі Акадэміі навук СССР, якім былі ўручаны ўзнагароды.

(ТАСС).

НА ГАДАВЫМ СХОДЗЕ АКАДЭМІІ НАВУК СССР

Другім ордэнам Леніна ўдасцена акадэмія ў сувязі з яе 250-годдзем. Гэта высокая ўзнагарода натхняе вучоных на новыя дасягненні на карысць Радзімы. Словамі глыбокай удзячнасці Камуністычнай партыі і Савецкаму ўраду за высокую ацэнку дзейнасці акадэміі пачаў выступленне на сходзе прэзідэнт Акадэміі навук СССР акадэмік М. У. Келдыш.

— Мы прыкладзём, — запэўніў ён, — усе свае веда, сілы і здольнасці для выканання адказных задач, якія стаяць перад савецкай навукай.

Прэзідэнт выказаў таксама удзячнасць Дзяржаўнаму савету Народнай Рэспублікі Балгарыі за ўзнагароджанне Акадэміі навук СССР ордэнам Георгія Дзімітрова.

Трэці год пяцігодкі, працягваюць вучоны, прынёс значныя зрухі ў развіцці народнай гаспадаркі і выкананні пяцігадовага плана. Ён азнаменаваўся вялікімі поспехамі ў знешняй палітыцы

сілі і сродкаў пры распрацоўцы важных навуковых і тэхнічных праблем.

Працягваліся даследаванні па праграме «Інтэркосмас». Да каштоўных вынікаў прывёў аналіз даных, атрыманых са спадарожніка «Арэол», запуск якога быў ажыццёўлен у адпаведнасці з сумесным савецка-французскім праектам «Аркад».

Вучоны напаміну далей, што для працягу даследаванняў планеты Марс у ліпені-жніўні 1973 года былі запушчаны аўтаматычныя міжпланетныя станцыі «Марс». У лютым гэтага года станцыі «Марс-4» і «Марс-5» дасягнулі наваколля Марса. Станцыя «Марс-5» 12 лютага была выведзена на арбіту штучнага спадарожніка Марса і праводзіць даследаванні каляпланетнай прасторы, паверхні і атмасферы планеты.

Акадэмік М. У. Келдыш падрабязна расказаў аб выдатным эксперыменце, выкананым на паскаральніку ў Серпухаве групай даследчыкаў Аб'яднанага інстытута ядзерных даследаванняў і Інстытута фізікі высокай энергіі. Імі атрыманы новы вынік у пазнанні ўласцівасцей антырэчыва: зарэгістраваны ядры антытрытыя. Аб складанасці эксперыменту, адзначыў прэзідэнт, сведчыць той факт, што чатыры ядры антытрытыя знойдзены сярод 400 мільярдаў іншых часцінак, прапушчаных цераз устаноўку.

Упершыню у сусветнай практыцы праведзена вертыкальнае электрычнае зандзіраванне зямной кары на глыбіню 30—40 кіламетраў магутным імпульсам, які атрымліваецца з дапамогай мд-генератара. Гэта адкрывае магчымасці даследавання саставу зямлі да грані мякы, якая аддзяляе зямную кару ад верхняй манты, вывучэння механізму моцных землетрасенняў, а таксама прагнозу глыбока

Юлія Пешава прыехала ў наш універсітэт пяць год назад з Сафіі. Тады ўсё было новым: і горад, і людзі, і нават клімат. Зараз у дзяўчыны многа сяброў на факультэце прыкладной матэматыкі і ў інтэрнаце № 7, дзе яна жыве.

Вось і прыйшла пятая вясна ў Беларусі. Разам з сонейкам яна прынесла новыя клопаты: хутка абарона дыпломнай работы.

Фота Д. Чаховіча.

Споўнілася 26 год з дня падпісання Дагавору аб дружбе, супрацоўніцтве і ўзаемнай дапамозе паміж СССР і Народнай Рэспублікай Балгарыяй.

«НАШ СЯБАР — БАЛГАРЫЯ»

Штотомсяць ва універсітэце на пасяджэннях кіналекторыя «Наш сябар — Балгарыя» збіраюцца выкладчыкі, студэнты, супрацоўнікі БДУ, прадстаўнікі грамадскасці сталіцы рэспублікі — члены Тава-

У 1962 годзе манархічныя правіцелі вымушаны былі даць народу дэмакратычныя правы. Але і парламент, і канстытуцыя былі толькі на паперы.

У апошнія гады ў краіне пачаліся бурныя дэманстрацыі, забастоўкі рабочых і студэнтаў. Гэта стварыла ўмовы для звяржэння манархіі і ўстанаўлення рэспублікі.

● Добры настрой у афганскіх студэнтаў — 21 сакавіка іх краіна святкуе Новы год.

Фота М. Нечыпарэнкі.

Сакавіцкае пасяджэнне адкрылася лекцыяй дацэнта БДУ Д. Б. Мельцара «Савецка-балгарская дружба — інтэрнацыяналізм у дзеянні».

У час наступных пасяджэнняў прафесар В. Р. Заўрыеў расказаў аб прыродзе і эканоміцы Балгарыі, доктар юрыдычных навук А. А. Галаўко — аб канстытуцыі НРБ, Паэт Н. С. Гілевіч пазнаёміў слухачоў з сучаснай балгарскай паэзіяй.

М. МАЦЕЙКА.

ЦІКАВАЕ ДАСЛЕДАВАННЕ

У выдавецтве БДУ выйшла кніга «Беларусь і Балгарыя — дружба, супрацоўніцтва, братэрства». Аўтары яе Д. Б. Мельцар і П. З. Савачкін даследуюць гістарычныя традыцыі дружбы славянскіх народаў, рэвалюцыйныя і інтэрнацыянальныя сувязі, ролю Беларускай ССР у развіцці грамадска-палітычнага, эканамічнага і культурнага супрацоўніцтва паміж СССР і НРБ. Цікавы фактычны матэрыял вядзе чытача да вытокаў дружбы рускага, беларускага і балгарскага народаў, знаёміць з імёнамі беларускіх рэвалюцыянераў, якія падтрымлівалі нацыянальна-вызваленчы рух балгарскага народа супраць прыгнятальнікаў.

У кнізе паказан уплыў Вялікай Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі на рэвалюцыйны рух у Балгарыі, удзел балгарскіх патрыётаў у барацьбе за ўмацаванне Савецкай улады на франтах грамадзянскай вайны супраць інтэрвентаў.

Рад старонак кнігі прысвечан сувязям выдатных дзеячоў міжнароднага і балгарскага камуністычнага руху Г. Дзімітрова і В. Каларавы і працоўных Беларусі.

Ярка паказана, як мацавалася дружба нашых народаў у барацьбе супраць фашызму ў гады Вялікай Айчыннай вайны.

Шматлікія факты характарызуюць розныя формы

пасляваеннага супрацоўніцтва паміж партыйнымі, дзяржаўнымі і грамадскімі арганізацыямі БССР і НРБ.

Адна з глаў кнігі расказвае аб удзеле БССР у савецка-балгарскім гандлі, эканамічным і навукова-тэхнічным супрацоўніцтве. У заключэнне аўтары гавораць аб шматбаковых сувязях у галіне навукі і народнай асветы, літаратуры і мастацтва, спорту і турызму.

Дзякуючы добраму поліграфічнаму афармленню кніга «Беларусь і Балгарыя — дружба, супрацоўніцтва, братэрства» не толькі каштоўны, але і прыемны падарунак універсітэцкіх вучоных і выдавецтва.

В. ЛЕШЧАНКА.

Студэнцкая дружба — залог не толькі добрага настрою, утульнасці ў пані, але і паспяховай вучобы, дапамогі, калі няма побач старэйшага таварыша — выкладчыка.

НА ЗДЫМКУ: студэнтка II курса фізфака Зоя УСАВА дапамагае разабрацца з хатнім заданнем студэнтцы з ДРВ Нгуен Тху Май.

Фота М. Нечыпарэнкі.

ПАЛАЗЭННЕ

АБ САЦЫЯЛІСТЫЧНЫМ СПАБОРНІЦТВЕ СБА БДУ ІМЯ У. І. ЛЕНІНА, ПРЫСВЕЧАНЫМ 50-ГОДДЗЮ ПРЫСВАЕННЯ КАМСАМОЛУ ІМЯ У. І. ЛЕНІНА, 30-ГОДДЗЮ ВЫЗВАЛЕННЯ БССР АД НЯМЕЦКА-ФАШЫСЦКІХ ЗАХОПНІКАЎ.

Студэнцкія будаўнічыя атрады з'яўляюцца эфектыўнай формай палітычнага, працоўнага і маральнага выхавання студэнцкай моладзі.

Выконваючы пастанову ЦК КПСС, Савета Міністраў ССРСР, ВЦСПС і ЦК ВЛКСМ «Аб разгортванні сацыялістычнага спаборніцтва работнікаў прамысловасці, будаўніцтва і транспарту за да-тэрміновае выкананне на-роднагаспадарчага плана на 1974 год», студэнцкія будаўнічыя атрады універсітэта ўступаюць у сацыялістычнае спаборніцтва, пры-

свечанае 50-годдзю прысваення камсамолу імя У. І. Леніна і 30-годдзю вызвалення Беларусі ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў. Спаборніцтва мае на мэце павысіць якасную падрыхтоўку, арганізаванасць СБА, забяспечыць высокі ўзровень палітыка-выхаваўчай работы, эканамічную эфектыўнасць і якасць выконваемых работ.

УМОВЫ СПАБОРНІЦТВА:

У спаборніцтве прымаюць удзел усе лінейныя СБА БДУ імя У. І. Леніна. Спаборніцтва падраздзяляецца на 2 этапы:

- а) падрыхтоўчы — па чэрвень 1974 г.
  - б) рабочы — чэрвень-жнівень 1974 г.
- ПАДВЯДЗЕННЕ ВЫНІКАЎ:**
1. Вынікі сацыялістычнага спаборніцтва падводзяцца ў 2 этапы:
    - першы — падрыхтоўчы — да 20 чэрвеня 1974 г.;
    - другі — рабочы — да 15 верасня 1974 г.
  2. Асноўныя крытэрыі пры падвядзенні вынікаў па першаму этапу:
    - а) своечасовае і якаснае ўкамплектаванне будаўнічых атрадаў;
    - б) правядзенне дагавор-

- най кампаніі з будаўнічымі арганізацыямі;
  - в) афармленне неабходнай дакументацыі;
  - г) праходжанне медаляду ва ўстаноўлены тэрмін; якаснае правядзенне заняткаў па тэхніцы бяспекі, правядзенне вучобы па спецыяльнасцях, вучобы п'янерважатах, лектараў, карэспандэнтаў, выхаваўчай работы з падлеткамі;
  - д) наяўнасць агітбрыгады, лектарскай групы, праграм канцэртных выступленняў;
  - ж) паспяховае правядзенне працоўнага дэсанта — не пазней 25 красавіка. Актыўны ўдзел ва Усесаюзным суботніку 20 красавіка.
3. Асноўныя крытэрыі пры падвядзенні вынікаў па другому этапу спаборніцтва:
- а) выкананне ўсіх умоў першага этапу сацыялістычнага спаборніцтва;
  - б) выкананне вытворчай праграмы, высокая якасць работ;

- в) строгае выкананне ўсімі байцамі атрадаў устава СБА, патрабаванняў тэхнікі бяспекі, адсутнасць вытворчага і бытавога траўматызму;
  - г) актыўнае правядзенне шэфскай, ваенна-патрыятычнай і спартыўна-масавай работы;
  - д) дапамога сельскай школе;
  - е) якасць падрыхтоўкі і правядзення грамадска-палітычнай атэстацыі ў атрадах;
  - ж) арганізацыя і правядзенне нядзельнікаў пад дэвізам «Твой уклад у фонд міру»;
  - з) удзел у працоўным і камуністычным выхаванні падлеткаў.
4. Атрады, якія дапусцілі парушэнне устава СБА і тэхнікі бяспекі, адхіляюцца ад удзелу ў сацыялістычным спаборніцтве.

- месца ў падрыхтоўчым перыядзе, узнагароджваюцца памятным вымпелам і граматай рэктарата і камітэта камсамола БДУ.
- СБА, якія занялі другое і трэцяе месцы, узнагароджваюцца граматамі камітэта камсамола.
- 2. Атрады, якія занялі тры першыя месцы па выніках двух этапаў, узнагароджваюцца:
  - пераходным сцягам і паездкай у Брэсцкую крэпасць (1 месяц);
  - граматай рэктарата і грашовай прэміяй (2 месца);
  - ганаровым вымпелам камітэта камсамола БДУ, граматай камітэта камсамола (3 месца).
- 3. Для вызначэння пераможцаў сацыялістычнага спаборніцтва створана камісія з 10 чалавек на чале з камісарам СБА БДУ С. Д. Куніцікам.

УЗНАГАРОДА ПЕРАМОЖЦАЎ:
КАМІТЭТ КАМСАМОЛА БДУ, ШТАБ ПРАЦОЎНЫХ СПРАЎ.

1. Студэнцкія будаўнічыя атрады, якія занялі першае

ПАДАРОЖЖА Ў ІНДЫЮ

Калі вы, падобна Афанасію Нікіціну, жадаеце зрабіць цікавае «хаджэнне за тры моры», але не выходзячы з аўдыторыі, вам дапаможа ў гэтым Уладзімір Георгіевіч Будай, старшы выкладчык факультэта па навучанню замежных студэнтаў БДУ. Уладзімір Георгіевіч чатыры гады загадваў кафедрай рускай мовы ў Асманскім універсітэце, што ў горадзе Хайдарабадзе, і добра ведае Індыю.

лекцый у інстытутах, на прадпрыемствах, у студэнцкіх інтэрнатах. Выдатны апа-вядальнік, ён падмацоўвае свае гутаркі пра палітычнае і эканамічнае жыццё, культуру і мастацтва Індыі паказам каларных дыяпазітываў, якіх у яго больш дзвюх тысяч.

На здымку: з захапленнем слухаюць студэнты ІІ курса факультэта журналістыкі цікавы расказ.

У. Г. Будай прачытаў ужо больш як 60

Тэкст і фота Г. Марозава.

● Унізе — фотарэ-прадукцыя з дыяпазі-тыва заклінальнік змей.

ПАСЛЯ ЗАНЯТКАЎ

У СЯБРОЎ

З падшэфнай Засульскай школай Стаўбцоўскага раёна ў студэнтаў гістарычнага факультэта даўня і моцны сувязі. Вось і на гэты раз удзельнікі агітбрыгады ў прыўзнятым настроі: едзем да сяброў! Дарчы, дзевяць з членаў агітбрыгады — студэнты ІІ курса аддзялення філасофіі, а шэфства над Засульскай школай — іх ударная справа. Так дружна вырашылі на камсамольскім сходзе вясной мінулага года.

Пагружана ў аўтобус апаратура, тут жа гітары і песні, верныя нашы спадарожніцы. Паўтары гадзіны язды па асфальтаванай дарозе, паўгадзіны дрыготкі па раённых дарогах — і мы ў Засуллі. Сустрэкаюць. Нам рады, рады і мы.

У прасторным Доме культуры хутка ўсё падрыхтавана. На сцэне масліны стол з чырвоным абрусам, выцягнута бліжэй трыбуна. З дакладам выступае студэнтка ІІ курса аддзялення філасофіі Валерыя Шутава. А затым — канцэрт. Захваляваліся ў зале глядачы, непаседлівыя, смешныя... Глядзяць на сцэну зачаравана і нецярпліва. Чакаюць. «Сяргей Астравы. «Маці». Чытае Васіль Жукаў» — аб'яўляе нарэшце вядучая.

І адразу адчуваецца зала. Яе мернае, глыбокае дыханне. Калі-нікалі адзін слых, калі-нікалі пчалінае гудзенне. Але калі Вася Жукаў чытаў «Пародыю на дэтэктыў», смяліся ўсе нястрымна і весела. У момант, калі выконваў свае песні на гітары Аляксандр Вараўка, зала маўчала, напружана прыслухоўваючыся да мелодыі, нямоцнага гібкага голасу выканаўцы. Спадабаўся і рускі танец з выкананні Іры Калеснікавай. Мы выходзілі на сцэну яшчэ і яшчэ раз. Спявалі з задавальненнем і весела. І апладысменты глядачоў, нашых сяброў-школьнікаў, — вышэйшая нам узнагарода.

Н. ШАУЧЭНКА.

ЦІКАВАЯ СУСТРЭЧА

Па ініцыятыве інтэр-сектара камітэта камсамола ў пакоі дружбы інтэрната № 7 адбылася сустрэча замежных студэнтаў, якія навучаюцца ў БДУ, з заслужанай настаўніцай БССР Верай Мікалаеўнай Дзем'янковай. Сустрэча была прысвечана 150-годдзю з дня нараджэння К. Д. Ушынскага. Аб жыцці і дзей-

насці выдатнага рускага педагога расказалі студэнткі педагагічнага ін-стытута імя А. М. Горкага Л. Чарнова і Л. Лаза-ковіч. В. М. Дзем'янова паведаміла прысутным пра тое новае, што прыйшло ў сістэму навучання ў савецкі перыяд, адка-зала на шматлікія пы-тання.

Л. ШАРПАН.

РЭДАКЦЫІ АДКАЗВАЮЦЬ

Артыкул «Па якому праву?» («Беларускі універсітэт», № 37 за 20 снежня 1973 года), у якім ішла размова аб паводзінах студэнта У. Ягоўдзіка ў адносінах да сваёй групы, абмяркоўваўся на групавым камсамольскім сходзе. Яшчэ раней мы не адзін раз гутарылі з Ягоўдзікам, шчыра выказвалі абурэнне яго паводзінамі, стараліся пераканаць яго ў тым, што пазіцыя яго памылковая і несправядлівая.

Але найбольш шчыра і падрабязнай была размова на камсамольскім сходзе. На ім выступілі А. Хатэнка, Р. Славін-

ская, В. Сідаровіч, Л. Сільвановіч, В. Шумская, куратар групы А. А. Станюта.

Група прызнала артыкул правільным. Не мог не прызнаць гэтага і сам Ягоўдзік. Па ўсім відаць, што гутарка не прайшла бяспледна для яго. Па сённяшніх паводзінах Ягоўдзіка можна меркаваць, што ён перамяніўся, пачаў больш уважліва і тактоўна адносіцца да сваіх сяброў па вучобе.

В. ШУМСКАЯ,
стараста.
Л. СІЛЬВАНОВІЧ,
камсорг групы.
А. СТАНЮТА,
куратар.

СПОРТ

У БДУ — МАЦНЕЙШЫЯ

15—16 сакавіка ў спартыўнай зале БПІ праходзілі спаборніцтвы першыняства Белсавета «Буравеснік» па мастацкай гімнастыцы ў праграме спартакіяды вну рэспублікі. У выніку двухдзённай барацьбы перамогу атрымала каманда нашага універсітэта. Крытэрыем пераканаўчасці перамогі служыць хоць бы той факт, што каманда універсітэта набрала столькі ачкоў, колькі ў суме набралі два другія прызёры. Тройка прызёраў у камандных спаборніцтвах размеркавалася наступным чынам:

1. БДУ — 156 ачкоў;
2. МДПІ — 93 ачкі;
3. БПІ — 63 ачкі.

У асабістым заліку І месца з выдатнай сумай балаў (45,15) заняла студэнтка БДУ, майстар спорту Люда Астапенка. Яе сяброўка па камандзе Ларыса Вараб'ева з сумай 44,55 бала заняла ІІ месца, а Ніна Гарбунова з сумай 43,45 — на трэцім месцы.

Па праграме кандыдатаў у майстры спорту ў тройку прызёраў увайшла: Галя Майсеенка (41,3) — студэнтка Віцебскага ледінстытута, Таццяна Падбярэзніна (40,65) — каманда БДУ і Наташа Зайцава (40,6) — каманда МДПІ.

Гэтыя вынікі паказваюць, што ў студэнцкай мастацкай гімнастыцы рэспублікі з'явіўся новы лідэр: каманда БДУ.

Трэба адзначыць вялікую работу трэнера пераможцаў, старшага выкладчыка кафедры фізвыхавання В. В. Сеубы, якая шмат зрабіла для гэтай перамогі. Пасля спаборніцтваў на пытанне, чым абумоўлен поспех каманды, Валянціна Васільеўна адказала: «Мы многа і ўпарта працавалі».

Завяршыліся спаборніцтвы на першыняство БДУ па лёгкай атлетыцы ў зімовых умовах. Упэўнена выступілі лёгкаатлеты ФПМ, гістфака і хімфака, якія і падзялілі тры першыя месцы. Асабліва трэба адзначыць пера-

СПОРТ

канаўчую перамогу каманды ФПМ, у саставе якой выступалі такія вядомыя майстры, як Т. Надзеева, І. Тарасюк, І. Міскевіч, В. Жураўлёў, В. Краснапрошы, Т. Афанасьева. У спаборніцтвах прынялі ўдзел і іншыя вядомыя майстры, члены зборных каманд БДУ.

П. ГЕРАСІМОВІЧ.

Рэдактар А. А. НИКОЛЕНКА.